

FØREBUDD TIL VIDAREGÅANDE OPPLÆRING?

- KVA TRENG ELEVER SOM BEGYNNER
PÅ VIDAREGÅANDE?

v/ Katrine Løland Mekki
Kompetansenettverk for Karriere
i Vestland

Solstrand 16.mars 2026

Førebudd til vidaregåande opplæring?

Kva treng elevar som begynner på vidaregåande?

Agenda

Litt om kompetansenettverket for karriere i Vestland

Er elevar førebudde når dei begynner på vidaregåande?

Korleis kan vi trygge elevar i overgangen frå ungdomsskulen til vidaregåande opplæring?

Kva møter elevane når dei begynner i vgo?

Kva skulle vi ønskje at elevane var endå meir førebudde på?

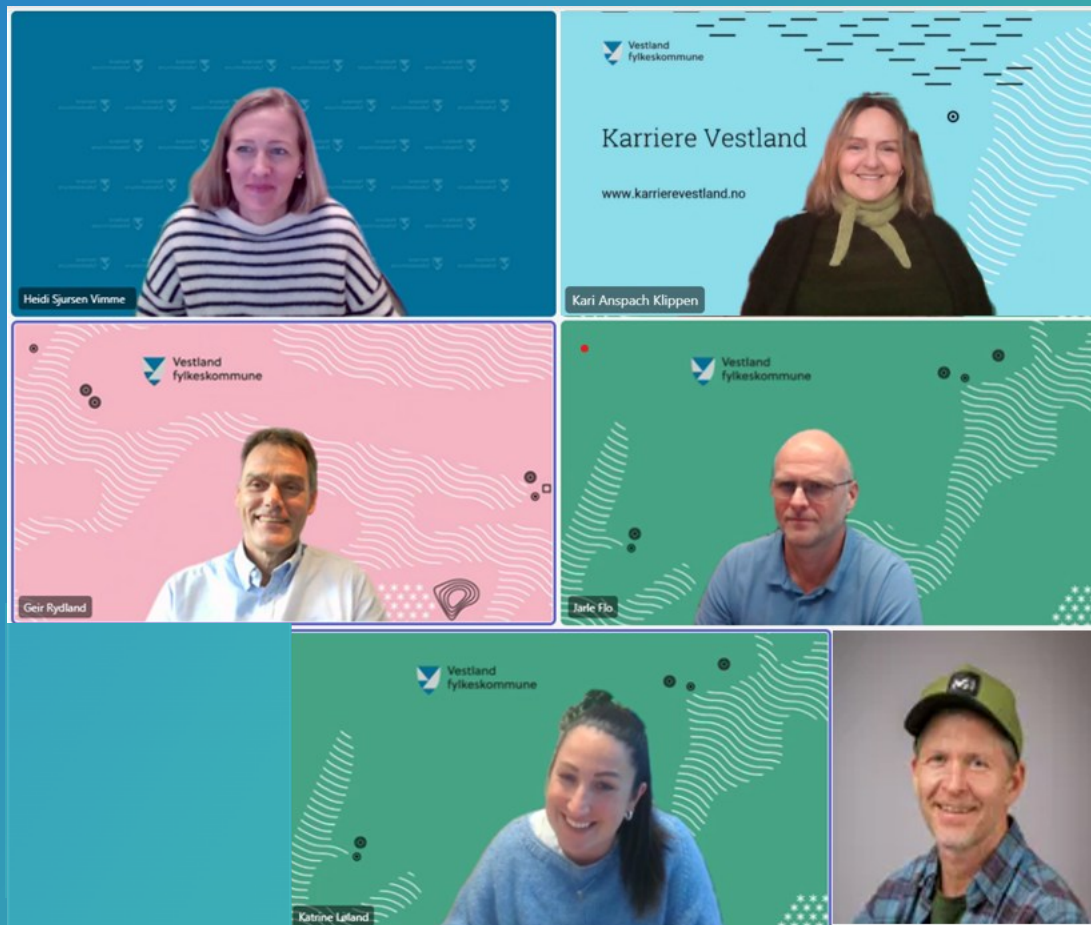
Oppsummering og utfordring på vegen

Kompetansenettverk karriere 3-årig prosjekt

MÅL: Auke kompetansen på karriere i opplæringa

- Likeverdige tiltak i Vestland
- Kvalitetsrammeverket
- Nettverksarbeid

Kven er vi?

- Jarle Flo – Sogndal vgs
- Jørund Walset – Firda vgs
- Katrine Løland Mekki – Sandsli vgs
- Heidi Vimme – Kvinnherad vgs
- Kari Anpash Klippen – Karriere Vestland
- Geir Rydland – Leiarrepresentant / OPK

Mandatet

Styrke rådgjevarane sitt arbeid med det nye kvalitetsrammeverket for karriere.

Vere ein fagleg ressurs for skulane og avdelingsdirektør for OPK.

Hjelpe skulane med å arbeide systemretta med karriere.

Hjelpe skulane til å få lærarane til å dra karrierelæringa inn i faga.

Hjelpe skulane til å sjå karriere og det tverrfaglege temaet livsmeistring i samanheng.

Kva gjer kompetansenettverket?

- Leggje til rette for likeverdige tiltak i Vestland
- Mål: Felles forståing av *karriereomgrep* og kvalitetsrammeverket
- Etablere og støtte lokale nettverk for rådgivarar
- Felles Teams-kanal
- Kompetanseheving:
  - Webinar
  - Rådgivarsamling
  - Næringsreiser
- Samarbeid med interne og eksterne aktørar

Kva er viktig for å sikre overgangar?

1. Tettare samarbeid på tvers av nivå
2. Raud tråd i karriererettleinga (8.-vgs)
  - OECD peikar på at tidleg og mangfaldig karriereutforsking heng saman med betre overgangar
  - Auke kompetanse om kvalitetsrammeverket og karriereomgrep – felles forståing
3. Kompetanseheving og felles praksisarenaer: reduserer variasjon i kvalitet
4. Felles forståing av karriereomgrepet = livslang læring
  - Karriererettleing – heile skulen sitt ansvar?
5. Delingskultur i Teams

Kven er elevane som begynner i vgo?

OECD-rapport (2025): *Teenage career development in Norway*

- Fleire 15-åringar er usikre på framtidige karriereval
- Sosial bakgrunn og høge karriereambisjonar
- «Ambisjonsgap» = samanheng med lav sosial status

Ulike skular – ulik grad av karrieremognad blant elevar

«Elevane er vane til å kunna byte ut alternativ dersom dei ikkje er nøgde»

Utdanningsvals faget – ei gåvepakke?

Betydninga av karriererettleiing - endå viktigare

Kva møter elevane som ny i vgs?

Takka «Ja» til skuleplass?

- Nokre plikter og forventningar

Kva innstilling har elevane som ny elev?

- Varierer
- Har elevane kome inn på førstevalet sitt?
- «Kvifor stå i det når ein kan byte?»
- Ulike strategiar når ting blir vanskelege...

Kva skulle vi ønske at elevane var betre førebudde på?

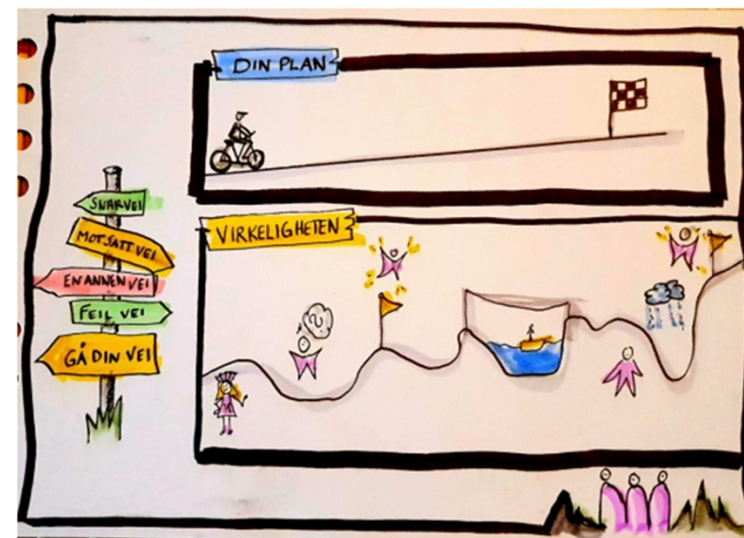
- Felles omgrepsforståing – kjennskap til karriereknappane
- Er elevane bevisste personlege eigenskapar?
- Førebudd på høgare krav og meir ansvar
- Karrierelæringsaktivitetar på tvers?

Korleis jobbar vi på vgs for å trygge nye elevar i overgangen?

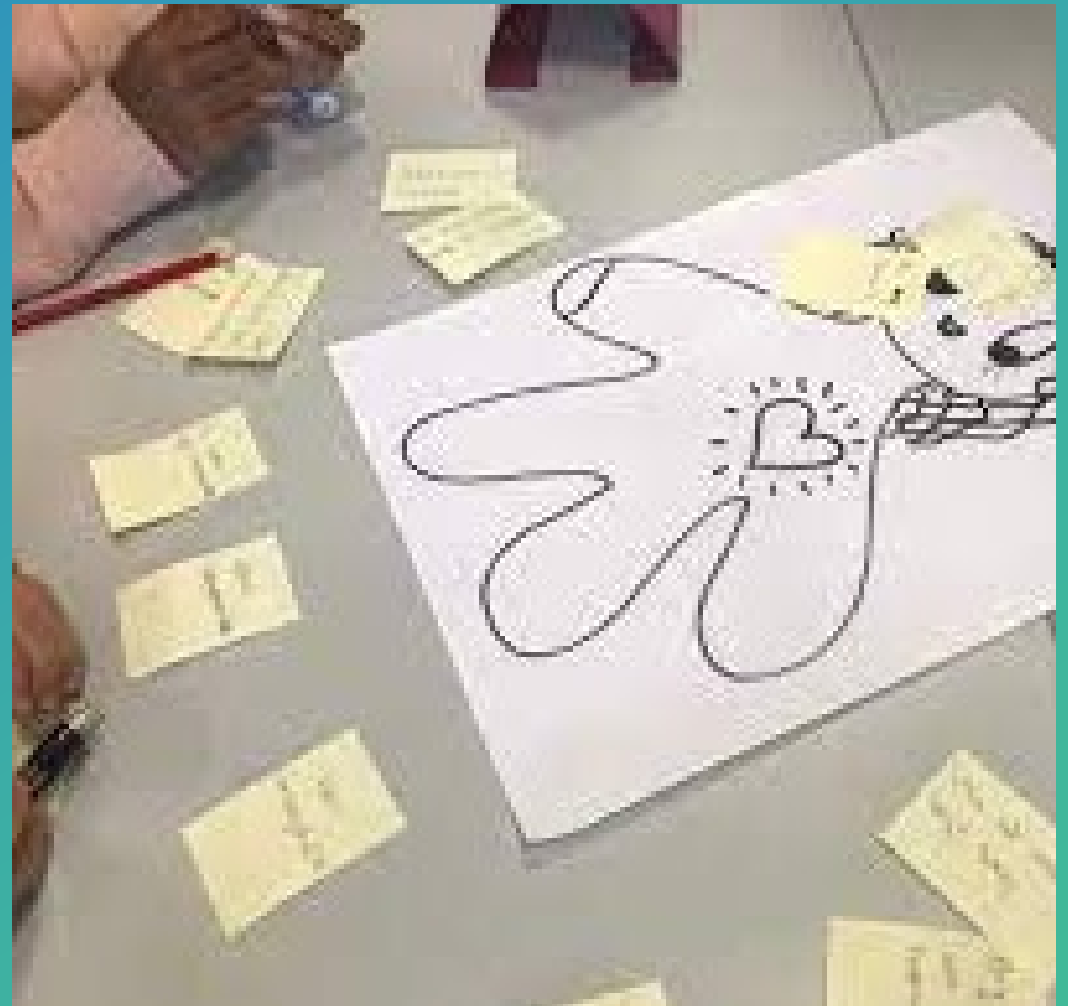
Sandsli vgs – eit døme

- «Ny elev på vgs» - økt med rådgivar
Kva inneber det å vere elev ved studiespesialiserande?
- Velkomstdagar og kick-off
- Ønskje om å gi elevane nokre verktøy på vegen
- Meistring og motstand – «Å stå i det»

OPPGÅVE TIL VG1-ELEVAR I MAKKERGRUPPER

Kva utfordringar kjenner ein på
som ny elev på vidaregåande skule?

Refleksjon rundt borda... (Mentimeter)

● Kva trur de elevane er minst førebudde på når dei begynner på vgs?

	Større ansvar for "alt"	Forpliktelse	
Ansaret	Meir ansvar	Frihet	Ansvar
Å forstå fraværreglar	Arbeidsmengde	Ansvar	Karaktersjokk (særlig på studie)
Ansvar	Ansvar	Ansvar	Meir ansvar for eigen læring
Ansvar	Ansvar	Mer ansvar	Ansvar og faglig
Kravet til selvstendighet...	Ansvar	Frister	Mindre oppfølging
Ansaret som de må ta selv	Fraværsgrensa	Mindre oppfølging frå kontaktlærar	Ansvar for eiga læring
Større arbeidsmengde	Arbeidsmengde	Faglige utfordringer	Ansvar
Ansvar	Økt arbeidsmengde	Arbeidsmengde og ansvar for eigen læring	Arbeidskrav
		Hvor skal jeg finne info	Krav til selvstendighet
		Ansvar for eigen læring	Faglig nivå og oppfølging
		Stå tidlegare opp og lenger reiseveg	Opplevinga av å ta ansvar
		Krav til selvstendighet og fravær.	Større fagleg utfordring
			Hvilken lærer skal jeg snakke med
			Ansvar
			Å stå i det
			Konsekvenser av egne valg
			Ansvar for å finne ut av ting selv
			Fraværsgrensa
			Fraværsgrensa
			At de ikke blir så tett fulgt opp. Krav til å være mer selvstendig. Ikke får tusen sjanser.
			Å forholde seg til mange nye klassekameratar
			Ansaret Å orienterer seg
			At dei må ha oversikt over fag og læringsplattformer i større grad sjølv.
			Fraværsgrensen
			Ansvar og fraværregler
			Fraværregler og selvstendighet
			Ansvar
			Arbeidet som kreves
			Ansvar

Refleksjon rundt borda...(Mentimeter)

● Kva meiner de er viktigast for at elevar skal vere godt førebudde til vidaregåande? 33 / 51 ● 42

At dei må gjere jobben	Utholdenhet		Læringsstrategier og å forstå forventningar og krav
Følgje faget på faget sine premisser!	At de ikke blir fulgt så tett opp	Resiliens	Ha arbeidslivsfaget på ungdomsskolen på vgs
Selvstendighet	Ha gode læringsstrategiar	At de vet hva slags plikter de har.	Lite fråvær og uthald
Fravær	At så langt de kan vite, har satt seg inn i hva de har søkt på	At de kjenner utdanningssystemet og begrepene som	Informasjon om forventningar
God karriereveiledning og modenhet	Arbeid med overgangen	Besøk på VGS i ungdomsskolen	Ha foreldremøte i 10.klasse på næraste vgs?
Grunnskolepoeng, robusthet, valgt riktig utdanningsprogram	Stå i det	Forstå at stress er ein del av livet.	Raud tråd i faget utdanningsval. At valet dei har tatt er godt bearbeida.
Hospitere på vgs	Kunne organisere og planlegge egen skolehverdag	Tenke lenger fram enn vg1. Tenke yrke, videre utdanning	Mer hospitering på vgs.
Gode læringsstrategier	God informasjon	Mer besøk fra vgs-ansatte på ungdomsskolen, som kan orientere om hva som møter elevene på vgs.	Forberedt på en knekk i starten
Dei må vera bevisste på at det er vanlig å vera nervøs, utrygg, spent osv. når ein kjem i ei ny gruppe. Tåla det...	Utholdenhet	Få besøk av tidligere elever som deler erfaringar frå sin vg1	Karrierekompetanse, bevisst forhold til valg og muligheter. Robusthet
Bedre karriereveiledning på ungdomsskole	Mestringstro og resiliens	Bedre samarbeid mellom ungdomsskole og vgs	
Robuste ungdommar	De må vite hva de har valgt. Være forberedt.		
Ha lyst til å lære og utvikle seg	Selvstendighet		
	Læringsstrategier og å forstå forventningar og krav		

3-årig prosjekt: Inkluderande karriereretleing

Finansiert av HK-dir

Mål: utvikle ei heilskapleg og samordna karriereretleing og raud tråd frå ungdomsskulen til vgo.

Pilotskuler

- Kvinnherad vgs, Husnes ungdomsskule, Øyatun ungdomsskule og Rosendal ungdomsskule
- Sandsli vgs, Ytrebygda skole, Rådalslien skole, Storetveit skole

Utvikle ein pilot med mål om at vgs og ungdomskular i Vestland skal kunne ta i bruk frå hausten 2027.

Oppsummering

Kva treng elevar som begynner på vidaregåande?

- Karrierekompetanse - Felles omgrepsforståing – t.d. *karriereknappane*
- Førebudd på krav og forventninga i vgs.
- Raud tråd i karriereretleinga (8.-vgs)
- At informasjon overførast frå ungdomsskule til vgs.

Ei utfordring på veien...

Klarer du å ta i bruk kvalitetsrammeverket og karriereknappene i løpet våren 2026, enten for første gong eller på nye måtar?

Undersøking om rådgjevarnettverk

Ta gjerne kontakt ved spørsmål eller om du har innspel.

Heidi Vimme: heidi.sjursen.vimme@vlfk.no

Katrine Løland Mekki: katrine.loland@vlfk.no